Nr 81

av herr Hermansson m. fl.
om sänkt pensionsålder för gruvarbetare m. fl.

Vänsterpartiet kommunisterna har under många år kämpat för en sänkning av den allmänna pensionsåldern. I årets statsverksproposition, bilaga 7, förebådas ett betänkande från pensionsålderskommittén om bl. a. sänkning av den allmänna pensionsåldern till 65 år. Vi betraktar detta som ett betydelsefullt steg i rätt riktning och som en seger för den starka opinion i frågan, som utvecklats under senare år.

Samtidigt som vi med tillfredsställelse konstaterar detta finner vi det vara anmärkningsvärt att i det aviserade "pensionspaketet" inte tagits med förslag om en särskild pensionsålder för vissa grupper med tungt och hälsofarligt arbete. För dessa grupper finns synnerligen starka skäl som talar för en sänkning av pensionsåldern till 60 år.

På arbetsmarknaden finns både hårda och mindre hårda arbeten. Målsättningen måste vara att hindra förtida utslitning av grupper som är särskilt hårt pressade. Många arbetare som har eller har haft sådant arbete är utslitna långt före den gräns som gäller för allmän pension även om pensionsåldern sänks till 65 år.

Också när det gäller kravet på pension vid 60 år för vissa arbetargrupper kan man hänvisa till en stark och aktiv opinion. De som gått i spetsen för den opinionsrörelsen är utan tvivel gruvarbetarna. Från dessa restes kravet redan år 1926. Därefter kan man peka på mängder av uttalanden, petitionsrörelser, olika fackliga framstötar, beslut vid Gruvs fackliga kongresser, brev till samtliga riksdagsgrupper osv. Det bör även erinras att kravet på pensionering vid 60 år intog en framträdande plats vid den stora gruvarbetarstrejken 1969–1970. Men det finns också andra grupper som med lika starka skäl kan resa kravet på pension vid 60 år, exempelvis stuveri-, byggnads- och skogsarbetarkåren.

Frågan om särskild pensionsålder har behandlats av riksdagen vid upprepade tillfällen och oftast avvisats med argumentet att det skulle vara svårt att åstadkomma ett rättvist system och att man skulle få svåra gränsdragningsproblem.

Men det är en orimlig ståndpunkt att med hänvisning till detta avvisa ett krav som allt fler erkänner det berättigade i. Dessa problem måste ju lösas och det har också kunnat ske i en rad andra länder, där man sedan länge gått in för särskilt låg pensionsålder för vissa grupper, bl. a. gruvarbetarkåren. I Sverige har däremot frågan behandlats på ett utmanande nonchalant och lättvindigt sätt.

Kravet från gruvarbetarna om en sänkning av pensionsåldern till 60 år är ett skolexempel på detta. År 1968 beslutade riksdagen att frågan skulle bli föremål för utredning sedan bl. a. vpk motionerat därom. Men

någon utredning genomfördes inte. Utredningsuppdraget hade anförtrotts pensionsförsäkringskommittén, som senare endast anmälde i sitt slutbetänkande att ett avtal träffats mellan SAF:s allmänna grupp, Grängesbergskoncernens gruvförbund och Mellansvenska gruvförbundet å ena sidan samt Svenska gruvindustriarbetareförbundet å den andra.

Men detta utgjorde ingen lösning av gruvarbetarnas krav på pension vid 60 år. I brev till riksdagsgrupperna 1972 betonar Gruvs avd. 4 i Malmberget att den nämnda överenskommelsen "inte alls har löst gruvarbetarnas pensionsfråga på ett tillfredsställande sätt". I brevet heter det bl. a.: "Vi kräver alltså av respektive riksdagsgrupper att ni bidrar till att få slut på förhalandet och verkar för att man lagstiftningsvägen förverkligar vårt gamla och rättvisa pensionskrav."

En lagstadgad pension vid 60 år för gruvarbetare och vissa andra arbetargrupper betraktar vpk som en synnerligen angelägen reform. Den fortsatta förhalningen är ett svek mot stora arbetargrupper, som på grund av sina speciella arbetsförhållanden har rätt att ställa detta krav.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen föreslås

A. att riksdagen beslutar sig för att genom lagstiftning tillerkänna gruvarbetarna en fastställd pensionsålder vid 60 år, samt att hos regeringen hemställa om att utarbeta och för riksdagen framlägga förslag härom,

B. att riksdagen jämväl hos regeringen hemställer om skyndsam utredning och förslag om vilka andra grupper av arbetare med tunga, hälsofarliga och pressande arbeten, som likaledes bör komma i åtnjutande av motsvarande lägre pensionering, och framlägger förslag härom.

Stockholm den 15 januari 1974

C.-H. HERMANSSON (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

LARS WERNER (vpk)
i Tyresö

GUSTAV LORENTZON (vpk)

ALF LÖVENBORG (vpk)

LARS-OVE HAGBERG (vpk)
i Borlänge

GOTAB 74 5683 S Stockholm 1974